

...Instytut Filologii Polskiej

.....wydział
humanistyczny

Sprawozdanie z konferencji

Uniwersytet Zielonogórski we współpracy z Łużycką Wyższą Szkołą Humanistyczną w Żarach zorganizował konferencję naukową *Norma w komunikowaniu*. Obyła się ona 17–18 listopada 2008 roku i wzięli w niej udział pracownicy nauki z różnych ośrodków akademickich z całej Polski. Konferencja rozpoczęła się sesją plenarną, podczas której swoje referaty przedstawili prof. Grażyna Habrajska, prof. Aleksy Awdiejew, prof. Kazimierz Michalewski, prof. Marian Bugajski. Skupili się oni na ogólnoteoretycznych zagadnieniach związanych z normą rozumianą jako granica swobodnego operowania środkami językowymi, jako bariera, której przekroczenie może powodować zarówno negatywne, jak i pozytywne skutki w dziedzinie języka.

Podczas popołudniowych obrad w sekcjach tematycznych dyskutowano m. in. o funkcjonowaniu normy w mediach oraz granicach i kształtowaniu się normy. Ożywione dyskusje, które towarzyszyły referatom, stały się źródłem wielu cennych inspiracji i praktycznych wskazówek nie tylko dla polonistów, lecz także dla pozostałych użytkowników języka.

Oprócz naukowych atrakcji organizatorzy zaprosili uczestników na wieczorny bankiet. Konferencji towarzyszyła ciepła i przyjazna atmosfera.

Owoce tego naukowego spotkania będzie tom po-konferencyjny, w którym zostaną opublikowane prace uczestników.

Marta Gil
Natalia Kubizna

Spadkobierca Norwida? Wokół romantycznej genealogii Zbigniewa Herberta Zielona Góra, 6–7 XI 2008 r.

W roku 2008, który ogłoszono Rokiem Zbigniewa Herberta, w całym kraju odbywały się liczne konferencje, sesje, wystawy i spotkania rocznicowe, upamiętniające postać wybitnego poety. Do obchodów włączył się także Uniwersytet Zielonogórski. W dniach 6–7 listopada 2008 r. odbyła się konferencja pod hasłem *Spadkobierca Norwida? Wokół romantycznej genealogii Zbigniewa Herberta*, zorganizowana wspólnie przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze oraz przez Zakład Teorii i Antropologii Literatury, działający przy Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego. W konferencji, traktującej o Norwidowskich korzeniach poezji Herberta i jej niejednoznacznych związkach z szeroko rozumianą tradycją romantyczną, wzięło udział kilkunastu prelegentów z najważniejszych ośrodków akademickich w kraju: wybitnych historyków i teoretyków literatury, badaczy problematyki polskiej poezji współczesnej i romantyzmu, autorów znaczących rozpraw naukowych.

Pierwszy dzień konferencji otworzył referat *(Prze)milczenie współczesności u Norwida i Herberta* prof. Piotra Michałowskiego z Uniwersytetu Szczecińskiego. Interpretując utwory obu poetów, badacz mówił

MAREK ADAMIEC (FOT. PIOTR MICHAŁOWSKI)

UCZESTNICY KONFERENCJI. OD LEWEJ: MARCIN JERZY-
NEK, WLADZIMIERZ TORUŃ, DARIUSZ PAWELEK, MARIA
WASIK, MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK, SŁAWOMIR KUFEL,
DANUTA OPAKKA-WALASEK, MAREK ADAMIEC, JOANNA
ZACH (FOT. PIOTR MICHAŁOWSKI)

JOANNA ZACH, MAREK ADAMIEC, DOROTA HECK
(FOT. PIOTR MICHAŁOWSKI)

PROF. JOANNA ZACH I PROF. MAREK ADAMIEC
(FOT. MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK)

PROF. JOANNA ZACH I PROF. MAREK ADAMIEC
(FOT. MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK)

REFERAT PROF. DOROTY HECK
(FOT. PIOTR MICHAŁOWSKI)

o różnych aspektach milczenia. Jego spojrzenie na milczenie i przemilczenie w poezji Norwida i Herberta zostało potraktowane z odcieniem ironii, która nadała wystąpieniu charakter nieco żartobliwy, a dzięki temu - atrakcyjny dla słuchaczy. Kolejnym prelegentem był prof. Marek Adamiec z Uniwersytetu Gdańskiego. W swoim wystąpieniu, zawierającym kilka dopowiedzeń na temat relacji Herbert - Norwid, zaprezentował obszary oddziaływania autora *W Weronie* na twórcę *Epilogu burzy*, poruszył problem dominacji systemu dwójkowego we współczesnej kulturze oraz postawił tezę o uwikłaniu w politykę zarówno autora *Promethidiona*, jaki i Zbigniewa Herberta. Trzeci referat „...lecz ty spomnisz, wnuku”. *Herbert - Norwid* przedstawił dr Włodzimierz Toruń z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Sekretarz Instytutu Badań nad Twórczością Cypriana Norwida postawił tezę o nieśmiertelności poezji obu twórców na tle różnych aspektów przemijania i pamięci. Wskazał ponadto na paralele między Herbertem a Norwidem; na wspólne im obu konfrontowanie mitów z rzeczywistością oraz odnajdywanie w sztuce swoich niespełnionych miłości i fascynacji. Następnie słuchacze mieli okazję zapoznać się z referatem, który wygłosiła prof. Joanna Zach z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dotyczył on szyfru istnienia jako głównego zagadnienia, którym zajmuje się poeta; tutaj na przykładzie twórczości Norwida i Herberta. W wystąpieniu krakowskiej literaturoznawczynie poruszony został ponadto problem kondycji pokolenia Norwida i Herberta, zagadnienie analogii między życiem oraz twórczością obu autorów oraz kwestia dialogu z przeszłością u Norwida i u Herberta. W kolejnym referacie, zatytułowanym *Romantyczne tropy do lektury „Przesłania Pana Cogito”* Prof. Dariusz Pawelec z Uniwersytetu Śląskiego wskazał na potrzebę reinterpretacji naj-

słynniejszego utworu poetyckiego Zbigniewa Herberta, zestawiając *Przesłanie...z Lilią Wenedą* Juliusza Słowackiego oraz z tradycją romantyczną. Pierwszą część obrad zamykał referat Prof. Grzegorza Kubskiego z Uniwersytetu Zielonogórskiego, który zastanawiał się, dlaczego Tukidydes stał się bohaterem jednego z najważniejszych wierszy Herberta zatytułowanego *Dlaczego klasycy?* W części popołudniowej zaprezentowane zostały trzy referaty: Dr hab. Anna Szóstak (Uniwersytet Zielonogórski) mówiła o „*Wielkim Teraz czasu mitycznego w poezji Zbigniewa Herberta jako aktualizacja historii i poszukiwanie sensu*”, ukazując funkcjonowanie mitu i jego odniesień do wydarzeń historycznych w twórczości poetyckiej autora *Napisu*. Dr Anita Kucharska-Dziedzic (Uniwersytet Zielonogórski) odniosła się do spojrzenia poetów pokolenia '68 na twórczość Herberta zarówno jako romantyka, jak i ironisty, natomiast mgr Artur Telwikas rozważał wpływ myśli Sorena Kierkegaarda na dorobek literacki Zbigniewa Herberta

Drugi dzień obrad otworzyła prof. Dorota Heck z Uniwersytetu Wrocławskiego, która przedstawiła referat zatytułowany *Między klasycyzmem a romantyzmem. Dyskurs metapolityczny w eseistyce Zbigniewa Herberta*. W swoim wystąpieniu wrocławska badaczka ukazała, że w eseistyce Herberta nie istnieją kategorie metapolityczne, a posiada ona przede wszystkim aspekt etyczny. Prelegentka mówiła również na temat oddziaływania i wzajemnej relacji między klasycyzmem a romantyzmem w twórczości poety. Następnie prof. Sławomir Kufel z Uniwersytetu Zielonogórskiego zaprezentował wypowiedź, w której wychodząc z definicji klasycyzmu, charakteryzował klasycyzm Herberta na przykładzie zbioru esejów *Barbarzyńca w ogrodzie*. W kolejnym referacie dr Małgorzata Mikołajczak (Uniwersytet Zielonogórski) przedstawiła analizę i interpretację Herbertowskiego wiersza *Pora* umiejscawiając go w kontekście „czarnego” i „białego” Norwida i pokazując wpływ estetycznych traktatów Norwida na późną twórczość Herberta. Ostatnim prelegentem był mgr Marcin Jerzynek (Uniwersytet Zielonogórski), który przedstawił referat tematycznie nawiązujący do inicjującego obrady wystąpienia Piotra Michałowskiego: *Poetyka na usługach epistemologii. Milczenie jako zasada etyczna Norwida i Herberta*. W ten sposób konferencyjna refleksja zatoczyła koło.

Referatom towarzyszyły interesujące i burzliwe dyskusje, a na zakończenie obrad prof. Piotr Michałowski wygłosił żartobliwy wiersz własnego autorstwa, utrzymany w Norwidowskiej stylistyce i upamiętniający konferencyjne spotkanie. Konferencja spotkała się z szerokim zainteresowaniem studentów, pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz słuchaczy spoza zielonogórskiego środowiska akademickiego. Zaprezentowane referaty nie tylko poszerzyły i wzbogaciły wiedzę na temat jednego z najwybitniejszych polskich poetów współczesnych, ale też zapoczątkowały nowy - romantyczny wątek w badaniach herbertologicznych.

Jakub Rawski

Wiersz (pastisz Norwida) upamiętniający zielonogórskie spotkanie.

autor: PIOTR MICHAŁOWSKI

Cyprian Kamil Norwid

Milczenia-klasyk

Zbigniewowi Herbertowi

1.
Nie-dopowiedzeń dla jutrzejszych Epok
Kaskada spada bez dna – przez w s z e c h-c z a s y.
Jak mgłą jest przyszłość – choć nie patrzysz ślepo
– T a k m i l c z y k l a s y k i !
2.
Będzie społecznym mądrość p o-n i e w c z a s u
Ciszą jednaką – a obcą dalece...
W niemocie Nieba, we wrzasku Parnasu,
W mej bibliotece.
3.
Milczę potomnym. Adresat – nieznanym.
Tyś spadkobierca mój – tak przez badaczy
W lat ledwie dziesięć będziesz z a-g a d a n y
– B y n i c n i e z n a c z y ć ?
4.
Zalakowana ma pusta koperta
Testament niesie. Szelestem nauka
O tym, co wiersze p r z e-m i l c z ą Herberta
– Mego prawnika...
5.
Wiem, Ci to dziwne: niżliś się narodził,
Żem dziejów długą miał odczekać przerwę,
A nie wiem jeno, czy-li mnie uchodzi
U-w n u c z y ć pierwej...
6.
Nam jeno czekać, aż odpowiedź czas da...
O d-m i l k n ą ć t y m-c z a s n i k t s i ę n i e p o k w a p i .
Studium przedmiotu, Hermes, pies i gwiazda
Milczą jak *Napis* – –
7.
Gdy tryśnie prawda, co dotąd zakryta,
Spólne pytanie nas w przyszłość zjednoczy:
Nie co wypada m ó w i ć – będziem pytać
– A m i l c z e ć – o czym?
8.
Ścichną krytyki i spory zajadle,
Kiedy zamilknie z *Epilogiem burzy*.
Że głos mój wspomnisz – tego nie odgadłem
– W Zielonej Górze!

Dziedzictwo kultury góralskiej na Ziemi Lubuskiej

Skąd górale na nizinach? – takie pytanie zadali sobie uczestnicy sesji dialektologicznej zorganizowanej w Instytucie Filologii Polskiej. Słowo wprowadzenia przedstawiła miłośniczka folkloru, dr hab., prof. UZ Katarzyna Węgorowska, a temat główny podjął ubrany w góralski strój mgr Mirosław Delost. Świetnie przeprowadzony wykład wzbogacony był możliwością obejrzenia oryginalnych dokumentów i publikacji dotyczących przedstawianemu zagadnieniu. Wszyscy zainteresowani dowiedzieli się, że odyseja sięga XVIII wieku, a trasa wędrówek wiodła z Dolnego Śląska przez czadeczczyznę (obecnie Czechy) na Bukowinę (obecnie teren podzielony między Rumunię i Ukrainę) a po drugiej wojnie światowej na Ziemię Zachodnie. Widoczne ślady tych wędrówek zachowały się w kulturze materialnej i niematerialnej ludności czadeccko - bukowińskiej.

Kolejne wystąpienie dr Magdaleny Pokrzyńskiej dotyczyło roli zespołu folklorystycznego w kształtowaniu świadomości regionalnej. Autorka przedstawiła socjologiczną stronę funkcjonowania zespołów regionalnych wywodzących się z czadeczczyzny, zwróciła uwagę na związki między budowaniem tożsamości górali czadecckich a tendencjami w nazewnictwie zespołów folklorystycznych. Obecnie na naszym terenie istnieje kilkanaście takich zespołów. Dodać należy, że przed każdym wystąpieniem członkowie żagańskiego zespołu „Jodelki” śpiewali ludowe piosenki.

Opowieść o dziedzictwie czadeccko-bukowińskim rozwijała dyrektor skansenu w Ochli mgr Irena Lew. Przedstawiła ona kulturę górali na tle dziedzictwa całego regionu i zachęciła do zwiedzenia skansenu, w którym cyklicznie odbywają się imprezy bukowińskie, jak październikowa „łupaczka” czy grudniowe kołędowanie. Z wypowiedzi tej referentki dowiedzieliśmy się, że coraz częściej to górale czadeccy występują jako reprezentanci Ziemi Lubuskiej na oficjalnych uroczystościach. Poruszenie na widowni wywołała feministyczna w swym wyrazie piosenka zaśpiewana przez kolejną referentkę mgr Sabinę Seul, „wystrojona” na ludowo członkinię ze-

społu folklorystycznego „Watra”. W ten sposób rozpoczęło się najciekawsze - moim zdaniem - wystąpienie wieczoru, dotyczące religijności jako głębokiej podstawy życia codziennej ludności bukowskińskiej. Poznaliśmy podział świąt (wielkie święta, święta i świątki), dostrzegliśmy właściwe traktowanie rzeczy poświęconych Bogu, a także odnaleźliśmy cechy czadeckie wspólne z zasadami religii chrześcijańskiej - w tym najważniejsza: pojmowanie wiary jako zjednoczenia z osobowym Bogiem i miłości względem drugiego człowieka

Jako ostatnia wygłosiła referat dr Joanna Gorzelana, inicjatorka tego spotkania. Temat dotyczył obrazu kobiety utrwalonego w piosenkach ludowych śpiewanych na Bukowinie. Słuchając tego wystąpienia, uświadomiliśmy sobie, że postrzeganie kobiety jest stereotypowe i ponadczasowe (dobra matka - zła teściowa). W przedstawianym obrazie kobiety były jednak elementy, które uległy przekształceniu, jak choćby zależność finansowa od męża.

Na zakończenie ukazał się muzyczny talent Mirosława Delosta, który zagrał na pianinie melodię *anieli*. Melodia porwała do tańca nie tylko związanych z kulturą góralską prelegentów, ale także uzdolnionych studentów i pracowników (sic!) filologii polskiej i historii.

Popołudniowa sesja, która odbyła się 24 listopada 2008 roku w Palmiarni UZ, była uzupełnieniem zajęć fakultatywnych prowadzonych przez pracownika Zakładu Gramatyki Historycznej Języka Polskiego i Dialektologii w naszym instytucie.

Joanna Czernik

...Instytut Filologii Germańskiej

XVIII trilateralne kolokwium studenckie w Angers (Departament Maine-et-Loire): *Dlaczego i jak uczymy się i języka niemieckiego ...*

... na to pytanie spróbowali odpowiedzieć uczestnicy osiemnastego, polsko-niemiecko-francuskiego kolo-

kwiu studentów germanistyki uniwersytetów w Zielonej Górze, Vechcie i Angers.

W dniach od 4 do 9.11.2008 r. spotkała się we Francji, w przepięknym mieście Angers w dolinie Loary, międzynarodowa grupa 39 studentów, by wspólnie pracować, dyskutować, ale i poznawać się wzajemnie oraz pogłębiać wiedzę na temat naszych kultur. Choć takie cele stawiano sobie już na początku współpracy, to jednak w tym roku podjęto temat, który w szczególnie sposób realizuje powyższe przesłania i jest bardzo bliski uczestnikom, zważywszy na spoiwo, bez którego wszystkie dotychczasowe kolokwia nie miałyby sensu, a mianowicie: JĘZYK NIEMIECKI.

Tegoroczny temat brzmiał bowiem: *Nauczanie i akwizycja języka niemieckiego*. Temat bardzo szeroki, ale i dający możliwości ujęcia go w pewne ramy, które wyznaczyliśmy sobie kończąc ubiegłoroczne spotkanie, zorganizowane przez Instytut Filologii Germańskiej, planując kolejne, a więc tegoroczne kolokwium. Osnowę dyskusji na temat uczenia się i nauczania języka niemieckiego we Francji i Polsce stanowiły, wedle założeń, podręczniki szkolne do tego przedmiotu, które przeanalizowano w dwóch ważkich aspektach: dydaktyzacji materiału gramatycznego i formy jego prezentacji w podręcznikach oraz występowania materiału krajoznawczego i kulturoznawczego ocenianego przez studentów – niedawnych uczniów, a jednocześnie przyszłych nauczycieli języka niemieckiego.

Wyznaczona grupa koordynatorów – przedstawicieli studentów z trzech krajów – miała - współpracując przez kilka miesięcy przed rozpoczęciem kolokwium - określić formę i zakres pracy przewidzianej na 20-godzinne warsztaty stanowiące trzon i jednocześnie kłamrę spotkania w Angers.

Trzecim, istotnym aspektem pracy w mieszanych grupach, składających się ze studentów francuskich, niemieckich i polskich był system nauczania języków obcych we wszystkich trzech krajach (ze szczególnym uwypukleniem problematyki języka niemieckiego). Idealną bazą dla tych rozważań była konferencja zorganizowana przez gospodarzy, której gościem i głównym prelegentem była pani D. De Baker, przedstawicielka francuskiego ministerstwa edukacji odpowiedzialna za nauczanie języka niemieckiego. Dyskusja podjęta podczas prawie czterogodzinnego spotkania zaowocowała próbą zestawienia i porównania możliwości nauczania

szczególnym określeniu czasu przyporządkował różne wartościowania moralne. Wskazywał na istotny charakter przeciwstawienia określać czasowych: *długi czas* (np. funkcjonowania oszczerczych wyobrażeń odnośnie Sokratesa w umysłach ówczesnych Ateńczyków) – *krótki czas* (np. na obronę). Innym ważnym aspektem jest podkreślanie w *Obronie* wagi tego, co się dzieje 'teraz', jako z jednej strony wyjątkowego wydarzenia w dziejach Aten (skazywanie na śmierć osoby wyjątkowo sprawiedliwej) oraz 'teraz', które rozciąga się w przeszłość i przyszłość (poprzez możliwość naprawy moralnej obywateli *polis*).

Po wykładzie, mimo późnej pory, rozwinęła się interesująca dyskusja, w której udział wzięli pracownicy i studenci Instytutu Filozofii. Jej głównym przedmiotem nie okazała się jednak działalność Sokratesa, czy jej skutki, ale zagadnienia metodologiczne, które oscylowały wokół możliwych odpowiedzi na mające już długą historię pytanie: jak (i po co) czytać Dialogi Platona?

Tomasz Mróz

...Instytut Historii

Konferencja w Instytucie Historii: 23 -24 października 2008 r.

Od 23 do 24 października 2008 r., w Instytucie Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego miała miejsce międzynarodowa konferencja poświęcona *Przemianom demograficznym Europy Środkowej od XVIII w.* Sympozjum naukowe zorganizowano z inicjatywy Instytutu Historii UZ i Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze. Obecność pracowników rzeczonoj instytucji na naszej Alma Mater jest niejako przypieczętowaniem wieloletniej współpracy oraz ukoronowaniem ponad piętnastoletniej działalności Towarzystwa Studiów Łużyckich. Sympozjum pozwoliło na podsumowanie polityki demograficznej na przestrzeni ostatnich dwóch stuleci oraz uhonorowało w dziesiątą rocznicę śmierci postać prof. Mieczysława Kędelskiego (1946-1998), jednego z najwybitniejszych polskich statystyków i historyków, pioniera w dziedzinie

demografii, demografii historycznej i demometrii.

Mieczysław Kędelski, absolwent Akademii Ekonomicznej w Poznaniu i uczeń prof. Stanisława Borowskiego, związał się z rodzimą uczelnią w roku 1971. Kierował Pracownią Demografii i Katedrą Statystyki i Demografii, następnie już jako prodziekan przewodził Wydziałowi Planowania i Zarządzania. W roku 1974 został członkiem Komitetu Badań Demograficznych PAN, w okresie od 1984 do 1991 r. zarządzał w nim Sekcją Demografii. Kędelski dał się poznać jako znakomity interpretator zjawisk demograficznych, znawca metodologii trwania życia; opracował nowatorski system tablic przydatny w określaniu umieralności

i wielowymiarowej analizie klas społecznych. Osiągnięcia te umożliwiły już w latach osiemdziesiątych oszacować zarówno historyczny i progresywny kształt jak i dynamikę procesów migracyjnych i urbanizacyjnych w Polsce Zachodniej. Sylwetkę Patrona konferencji przybliżyli we wspomnieniach i referatach przyjaciele, uczniowie i duchowi spadkobiercy Kędelskiego: prof. Jan Paradyś i prof. Elżbieta Gołata z poznańskiej Akademii Ekonomicznej, prof. Tomasz Jaworski oraz Piotr Kowalski z Żar.

Podczas uroczystej inauguracji głos zabrał dziekan Wydziału Humanistycznego, prof. Wojciech Strzyżewski. Podkreślił doniosłe znaczenie demografii dla polityki, historii oraz rodziny. Prof. Janusz Witkowski, wiceprezes Głównego Urzędu Statystycznego, wyraził radość z faktu wspólnej inicjatywy GUS i UZ, postrzegając uczelnię jako ważnego partnera we współpracy i swoistego użytkownika statystyki. Podziękowania dla władz uczelni wygłosił również dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego - Roman Fedak.

Nie sposób przecenić w badaniach ludnościowych roli Województwa Lubuskiego, które z uwagi na specyficzne położenie jest obszarem dynamicznych przemian demograficznych, a co za tym idzie – także gospodarczych. Prof. Witkowski przedstawił najnowsze prognozy demograficzne na najbliższe 27 lat, tj. do roku 2035, wskazując przy tym na procesy starzenia się społeczeństwa oraz politykę ekonomiczno-socjalną.

Jan Berger z Warszawy przybliżył w swoim wystąpieniu działalność Polskiego Instytutu Badań Zagadnień Ludnościowych w latach trzydziestych XX w. W swojej prezentacji naświetlił rolę jego inicjatorów: Ludwika Krzywickiego, Marcina Kacprzaka i Stefana Szulca. Przeprowadzone przez nich ankiety wśród grup społecznych i zawodowych pozwoliły określić wzorce prokreacyjne i tendencje w przyroście naturalnym w ówczesnej Polsce.

W wykładzie *Liczy: życie ludzkie, myśli, nadzieje i zagrożenia* prof. Tomasz Jaworski nawiązał m.in. do pierwotnych źródeł demograficznych, za które uchodzi biblijna Księga Liczb. Wystąpienie prezesa Towarzystwa Studiów Łużyckich stanowiło swoiste podsumowanie narodzin i rozwoju myśli demograficznej w Polsce i Europie. Warto wymienić tutaj datę pierwszego spisu ludności w kraju – rok 1789 oraz działalność Fryderyka Jó-

zefa Moszyńskiego, operującego u schyłku XVIII w. pojęciem ceny rynkowej gruntów rolnych. Prelegent zaakcentował również badania Feliksa Franciszka Łoyko, który uwzględnił w studiach naukowych zagadnienie kapitału ludzkiego.

Kolejnym przyczynkiem do dyskusji o rozwoju demografii europejskiej była prelekcja prof. Jana Paradysza *Demografia francuska i jej percepcja w poznańskim środowisku naukowym*. Paradysz podkreślił rozwój tej dziedziny nad Sekwaną, omawiając dokonania jej najważniejszych przedstawicieli i twórców *L'Institut national d'études démographiques (INED)*, m.in. Daniela Courgeau, Louis'a Henry i Patrick'a Festy – badacza translacji demograficznej i estymacji. Poznańska szkoła naukowa czerpała i czerpie z tradycji francuskich. Warto zaznaczyć, iż zarówno M. Kędelski jak i J. Paradysz przebywali (kolejno) w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych na stażach naukowych w Paryżu, zaś kierowana dzisiaj przez prof. Paradysza i prof. Gołąbę Katedra Statystyki kładzie nacisk na estymację pośrednią.

W programie konferencji, obejmującej historycznie tereny Polski, Niemiec i Czech okresu od połowy XVIII w. po czasy współczesne, znalazły się również referaty *Pruska statystyka i myśl demograficzna w XVIII w.* dr Hanny Kurowskiej, *Der demographische Umbruch vom 18. zum 19. Jahrhundert in Norddeutschland – ein auf die Gebiete östlich von Oder*

FOT. LEWA GÓRNA: INAUGURACJA KONFERENCJI: UROCZYSTE POWITANIE GOŚCI I REFERENTÓW. PROF. DR TOMASZ JAWORSKI, PROF. DR DARIUSZ DOŁAŃSKI. FOT.: WIESŁAW PYZEWICZ

FOT. PRAWA GÓRNA: PROF. DR TOMASZ JAWORSKI, DYREKTOR ZAKŁADU DEMOGRAFII I HISTORII GOSPODARCZEJ ORAZ PREZES TOWARZYSTWA STUDIÓW ŁUŻYCKICH (UNIwersytet Zielonogórski) W JEDNEJ OSOBIE. FOT.: WIESŁAW PYZEWICZ

FOT. DOLNA: DZIEKAN WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO PROF. DR WOJCIECH STRZYŻEWSKI, (OD LEWEJ), DYREKTOR INSTYTUTU HISTORII (UNIwersytet Zielonogórski) PROF. DR DARIUSZ DOŁAŃSKI. FOT.: WIESŁAW PYZEWICZ

und Neißer übertragbares Modell? (Przełom demograficzny II połowy XVIII i na początku XIX w. w Niemczech Północnych – model możliwy po wschodniej stronie Nysy i Odry?) prof. Rolf'a Gehrman'a (Frankfurt nad Odrą), *Przemiany społeczno-demograficzne na Górnych Łużycach w XVIII w.* Agnieszki Lipińskiej (Zielona Góra), *Migrace do měst Frýdku a Mistku v 19. století* Radka LIPOVSKIEGO (Ostrava), *Religijne tło emigracji ze Środkowego Nadodrza do Południowej Australii w połowie XIX wieku* Anity Maksymowicz (Zielona Góra), *Akuszerka wiejska w Galicji w XIX wieku w świetle kościelnych aktów chrztu* Arkadiusza Maślacha (Lublin) i wiele innych; łącznie wystąpiło 36 re-

ferentów ze wspomnianych trzech krajów.

W aspekcie rozwoju współczesnej nauki chciałoby się sparafrazować dawne motto uczonych o królowej nauk. W obliczu dokonujących się przemian ludnościowych w Województwie Lubuskim, Polsce i Europie znaczenie demografii i demografii historycznej dla polityki społecznej oraz rozwoju gospodarczego staje się coraz bardziej wyraziste i decydujące.

Izabela Taraszczuk

PROF. WOJCIECH STRZYŻEWSKI, PROF. DARIUSZ DOŁAŃSKI. FOT.: WIESŁAW PYZEWICZ